

TRANSKRIPCE

- A. Transkripce českých textů
- B. Transkripce německých textů
- C. Transkripce středolatinských textů

A. Transkripční pravidla českých textů

- Do roku 1400 abstrahovaná forma staršího spřežkového pravopisu; bývá zvykem texty netranskribovat

[s]zz; [š]ff, f; [z]z; [c]cz; [ž]s; [č]chz; [ř]rs; [ch]c;
[j]g, y, i; [ch]ch

Pramen:

<http://vokabular.ujc.cas.cz/informace.aspx?t=ovokabulari&o=ovokabulari>

- Texty z let 1400-1526

Platí následující transkripční pravidla:

- I. $u, v, w \rightarrow u$ nebo v ; zachovává se $uo, o, ú$
nikdy nepřepisujeme jako $ů$; pokud místo ou
psáno au , zachovává se
- II. i a $y \rightarrow$ dnešní úzus; i transkribujeme jako j
tam, kde má faktickou výslovnost, totéž platí
pro g
- III. $cz \rightarrow c$ nebo $č$; totéž platí pro $ss \rightarrow š/s/ss$; rz
 $\rightarrow ř/rz$

IV. dia, tia, zia → d'a, t'a, ža

V. dbáme na rozdíl mezi *s* a *z*, zejm. v předložkách

VI. Kvantita. Do textů, které nevyznačují kvantitu, zavádíme novočeský úzus.

VII. Jotace, i.e. krátké *ě* psané jako *ie*.

Transkribujeme jako *cě, čě, dě, jě, ně, řě, sě, šě, tě, zě, žě*. Dlouhé *ie* beze změny.

- Po roce 1526

Do transkripce se zavádí dnešní pravopisní úzus, zejm. se nezachovává psaní *au*, důsledně se přepisuje dle výslovnosti (*ou*).

saused → soused

B. Transkripce německých textů

- Dbáme na značky pro přehlásku nebo diftong, které se objevují nad písmeny *e, i, a, o, u, y* ve formě nadepsaných *e, o, a, u, i*. Zachovávají se beze změny a transkribují jako nadepsaná písmena

Např.: Rûmhardus, sto^erbe, bu^ergere,
Nu^erenberg apod.

- Rozlišujeme mezi *i* a *y*; nezaměňovat s *i* a *ij*!

- *j* a *v* se používají pouze jako konsonanty, *u* jako vokál bez ohledu na to, co je užito v textu.

Ve sporných případech se ponechává to, co je v textu.

w se ponechává tam, kde se jedná o konsonant.

Např.

jn → *in*

vnd → *und*

bawn → *nemění se*

zw → *zu*

- Zdvojení souhlásek se ruší v přepise tam, kde má charakter grafiky

Např. ffurst → furst

inn → in

Respektujeme případy, kde zdvojení nebo skupina souhlásek vyjadřuje zdloužení předchozí samohlásky

Např.: hoff , nemmen, wegh

- *cz*, *tz* transkribujeme podle dnešních pravidel

- Psaní *v* místo *f* a *b* místo *w* a naopak zachováváme, *uu* ve významu *w* transkribujeme *w*.

vogt/ fogt, albeg/alweg

! *u*inter → winter

- Rozlišuje se mezi *s*, *z*, *θ*

C. Transkripce latinských textů

- Nerozlišujeme *s* a *ʃ*, vždy přepisujeme *s*
- *l, i, í* → *i*
- ij* → *ii* (*i* a *j* rozeznávají skutečně až novověké texty)
- Z praktických důvodů lišíme samohláskové *u, U* od souhláskového *v, V*

Např.: uarius → *varius*

w ve smyslu *vu, uu, uv* přepisujeme *aws* → *avus*

- Zdvojené náslovné *ff, ll* → *f, l*

- Paleografické zkratky důsledně rozvádíme a vypisujeme, v rozsáhlejších edicích ponecháváme některé druhy zkratek, které jsou jednoznačné např.: s. *Paulus, sexag., S.C. M.*
- Psaní velkých písmen dle současných pravidel:
 - a. začátek věty
 - b. antroponyma, toponyma
 - c. kalendář např. *pridie Kalendas Aprilis*
 - d. první slovo z názvu lit. díla *De vegetalibus*
- starou (rétorickou) interpunkci nahrazujeme moderní
- Číslovky přepisujeme tak, jak jsou zaznamenány v rukopise *tres florenos, III florenos, 3 florenos*